EESTI PÄEVA-LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

12. aastakäik

Toimetaja Juhan Kokla

Vastutav väljaandja (ansv. utg.) Hans Schöler

Peatoimetus ja talitus:

EESTI MAJAS, Stockholmis, sissekäik, Kockgränd 3

Aadress: Box 16220

103 25 Stockholm 16

Telefon: 21 64 46

Toimetus Eskilstunas:

Toimetaja Jüri Aus

Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 120, 631 02 Eskilstuna. Tel.: 016/14 77 72

Tellimisportsigiro nr. 28650

Tellimishinnad:

Aasta ..... kr. 15:—

Termin (4 kuud) ..... kr. 56:—

Kuu ..... kr. 15:—

Kuulutusehind 75 ööri mm.

Arikuulutused 1 kroon mm.

Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB Eskilstuna 1970

Maie Suurallik Kanada TV-rollis.

Eestlaskond jälgis eestlanna TV-esinemist

TORONTO (EPL) — 8. oktoobri õhtul istusid tuhanded Toronto eestlased televisiooni aparaatide ees, et jälgida CBC TV Theatre Canada seerias uuskanadlaste elu käsitlevat saadet, kus peaosalisena esines eesti vanemmase põlvkonna kuuluv Maie Suurallik. Maie Suurallikul ei olnud see esmakordseks esinemiseks Kanada televisioonis.

Umbes pool aastat tagasi debüteris ta lühes väikesemas osas, millega leidis sellevõrra tähelepanu, et talle tehti ettepanek suuremas rollis esinemiseks. Kanadalaste näitejuht Rene Bonniere lavastas ukrainlase Pamela Andresi tekstile baseeriva filmi "Tõõtatud maa," mille sineks on ukrainlaste elu Kanadas. Maie Suurallikul tuli peaosalisena mängida naudre eesride tagant. Kanadasse külaskäil gule tuleva vanainimese osa. Maris-nimelise osalisena täitis Maie Suurallik oma ülesande igati tunnustusväärsena ning kaasmaalastel, kes ta esinemist televisioonil kaudu jälgisid, tundsid tõsist headmeelt sellest, et eestlannal oli võimalus peaosalisena esineda. Kahjuks ei saanud ega televisioonifilmi vastajad teada, et peaosaline oli rahvuselt eestlane, seda enam, et Maie Suurallik esines oma praeguse perekonnanime Demchuki nimega.

"Tõõtatu maa" filmimine toimus möödunud suvel Saskatchewani põlluassa. Kuuldavasti on Maie Suurallikul võimalusi televisioonis esinemiseks ka edaspidi.

Maie Suurallik töötas Eestis kunemat aega Draamateatris, kehastades peamiselt poiste osi.

Suur uudis-uued jalatsid müügile!

Tallinna äridesse on tulnud müügile uusi kingi. See, mujal maailmas igapäevane nähtus on tänapäeva Eestis suursündmuseks, millele pühendatakse "Rahva Hääles" kolmeveerune artikkel koltse pildiga. Meestekingad näevad fotol vürdlemisi moodsad välja, kuna ures aga lisatakse, et need pole veel saabunud, kuid neid võib eta siiski "väge pea". Septembri lõpus pidi korraldatama "Kommunaari" kingalaat, mille puhul selle asutuse üks juhte, Hugo Rodes seletab aljärgnevalt.

"Tootmise läheb tuleval nastal kokku 170 jalatsimudelit, millest uusi mudeleid on 119. Kõik nad on meie kunstnike välja töötatud ning konstrueeritud ning vastavad igati viimase aja moejoonele. Suur osa neist uutest mudeleist jõuab tootmisse juba tänavu aasta lõpul. Ettevõte oli esindatud sel suvel Moskvas peetud rahvusvahelisel jalatsinäitusel, kus nõtmed meie esitatud mudelid said hea hinnangu. Ka Moskva näitusel suhtumatud kingad ja saapad jõuvad kauplusse veel tänavu.

Peatselt toimuvale hulgilaadale esitame näispere vajaduseks pika säärega saapanäidiseid, mida koondis piiramatus koguses võimeline tootma on, ning see, kes saapaid kaupluses kõigile jätkub, sõlmib kaubandusorganisatsioonidest.

Uute mudelite hulgas on meil ka nõtmeid lühemaid naistesaapaid, mõned neist pannaldega ja ilustustega.

Naiste kingadest väärib kõige rohkem tähelepanu uus spaltvelourist tänvaking, hind 7 rubla 50 kopikat. Eelmene 500-paarine partii seda tooted jõudis juba kauplusse.

Meeste kingadest on esimene uudis — lakk-kingad — ka kauplustes. Tootmisse läheb veel mitu uut tänavamudelit.

Ka meeste kingade juures püüeme üha rohkem veluuri kasutada.

Oleme viimasel ajal kasutusele võtnud mitmeid uusi tootmisseadmeid, praegu hõlmistame moodsat kingasuitsumaati. See aitab tunduvalt meie toodete kvaliteeti tõsta ja loodame, et tarbijate nurinat edaspidi üha vähem kuuida saame."

Eesti neidu Rootsist rööviti New Yorgis

NEW YORK (EPL) — New Yorgis toimetati haiglasse pärast tänavarüüvi 21 aastane Rootsist USA-sse halletõõpiguiele tulnud eestlanna Anette Aid. 15—11 aastaste neegripoiste liiga oli talle kedu lähedal New Yorgi lõunaosas kella 21 paigu kallale tungimud, kusjuures talle seljatagant pähe löödi mingi raudtornga.

Anette Aid õpib klassilist balletti. Kuna tal Rootsist ei ole mingit õpestipendiumi, katsub ta oma õpingujid finantseerida juhuslike töödega: valvab lapsi, aitab serveerida, koristada jne.

Need ülesanded aga toovad kaasa vajaduse sagedi hilistel tundidel liikumiseks, mil New York on paljude rüüvjoukude tõttu eriti kurdetav. "Olen viimasel ajal muutnud kartlikuks", on Anette Aid jutustanud rootsi ajakirjanikele.

Ta on ütelnud veel, et ta loogist kõikkus maha ja piirati poiste poolt nasse, kes olid vaga erutatud. Maas lamavalt neiult rebiti ära käekott ja prillid. Siis löödi teda veel paar korda, nii et kukkast hõkkas veri jookma. Anette Aid sõttis viimase jõu kokku ja põgenes lähema hoone eeskotta. Poisid järele ei tulnud ja põgenesid. Ohver toimetati niiud haiglasse, kus ees olid veel kaks sama liiga ohvrit: keltel olid märkasa raskemad vigastused.

Baltikum ja Balkan

NEW YORK (VES) — Pennsylvania State University Press saatis hiljuti laiali reklaamiehe, milles tehti reklaami läti ja leedu keeli käsitlevale koguteosele "Baltic Linguistics". Samas reklaamlehes pakutakse müüa ka Edward C. Thaden'i raamatut "Russia and the Balte Alliance of 1917".

Kuigi seda reklaamlehest ei selgu, käsitleb nimetatud teos mitte Baltikumi, vaid Balkani liigsamist ja ja raamatu tegelik pealkiri on "Russia and the Balkan Alliance of 1912". Nähtavasti puudus reklaamiehe kirjutajal ülesande Euroopa geograafiast.

Venetsuelas Caracases loodi eesti kiriku pühkond. Pühtdel asutamiskoosolekust osavõtjaid.

Sõnakõlkse juubelirahal UNO tähistab 25. aastat

NEW YORK (VE) — New Yorgis tuli möödunud esmaspäeval kokku Liitunud Rahvaste Organisatsioonl üldkogu, et alustada oma uut istungite seeriat, mis seekord toimub maailmaorganisatsioonl 25-da aastapäeva puhuliku tähistamise sildi all. Oktoobri teisel poolel saabuvad Liitunud Rahvaste Organisatsioonl põhikirja allakirjutamise päevaks Ühendriikidesse 126 liikmesliirgi riigipead ja kõrgemad ankandjad, et ühiselt tähistada maailmaorganisatsioonl loomise tähtsat aastapäeva ning juubelipiievaks antakse välja eriilmelised kirjamargid ning kuldsed hõbedased ja proonsuvedalid, mis kannavad juubelimasta kaunisõnalist motot: "Rahu üiglus ja edu."

See on hästikorraldatud rahvusvaheline maskeraad, kus ilussad maskid, hoolikalt riita pandud sõnad ja kõrgetele moraalipriintsiipidele püstitatud deklaratsioonid peavad varjama maailmaorganisatsioonl moraalse ja majanduslikku pankroti ja järkjärgulise allkäigu. Kõrgetele eesmärkidele rajatud rahvaste ja riikide koostöö ja kohtukoda on kahjuks osutunud ainult kommunistlikkude riikide propagandafoorumiks ja intriigide pesaks, kus on tehtud vähe viljakat tööd ja kus on unustatud juubelirahal ilutsevad kõrgekanalulised loosungid.

Liitunud Rahvaste Organisatsioonl sõravs mäele taga peituva töelise olukorra paljastab juba see lihtne fakt, et maailmaorganisatsioon jättis N. Liidu vastuseismisel välja andmata oma ajalooraamatu, kuna see oleks paljastanud Moskva lugematud vetod julgeolekuünõukogus ja veneleste manöövrid ja töötakistused maailmaproblleemide korralduamisel.

Liitunud Rahvaste Organisatsioonl juubelisasta ühel on maailm rohkem segi kui kunagi varem pärast Teist maailmasõda. Sõda Vietnamis, põhivaluehuut tulvil pinevus Kesk-Idas, lennukite massilised küüditamised, diplomaatide mõrvamised, Tshehhoslovakkia ja teiste Ida-Euroopa riikide vigastamised ning teised sellelaadilised nähted kinnitavad, et Liitunud Rahvaste Organisatsioonl kõrged põhimõtted on ainult paberil ning ükski maailma suuriõim ei mõtle neid praktiliselt rakendada. Sellest on viimasel ajal aru hakatud saama ka Ühendriikides, kus president Nixoni poolt LRO tegevuse uurimiseks loodud erikomisjon jõudis otsusele, et maailmaorganisatsioon ei ole praeguses olukorras võimeline lahendama maailmaprobleeme ning paljud riigid tõlgendavad ta põhikirja oma kitsastes huvides.

Järg. lhk. 2.

V. Nairis ERL ajut. esimees

Eesti Rahvusliku Liidu kauaaegne esimees Nikolaus Metsiov on ajapunduse ja muude pakliiste ülesannete tõttu palunud end Liidu esimehe kohalt vabastada.

Seda teadaannet arvesse võttes pani ERL juhatus oma viimasel koosolekul esimehe ülesanded kuni peakoosolekuni, mil toimub korra kohaselt esimehe valimine, fil. kand. Viljar Nairisele.

Torn Toronto Peetri kirikule pandi paika

TORONTO (EPL) — Möödunud nädalalõpuks, just enne kristlikku Lõikuspüha, mida Ameerika ka mandril nimetatakse Tänupühaks, sai Toronto eestlaste suurim kogudus — Peetri kiriku kõrvale kõrgemat sarga nõdatund kellatorni teoreetilise kohale. Erilisle tiistrekraanadega toodi kaks 3t-jala pikkust raudbetoonist torniosa kohale möödunud neljapäevaks. Nende kohaleasetamine oli küllalt keerulne ja suuri vilumust nõudev töö.

See sooritati aga vastavate erialatööliste poolt hoolika täpsusega ning reljapäeva õhtul omas Peetri kirikuesine sootu uue time. Peetri kirikul massiivne kellatorni sagedik on kiriku kõrval, põhjapool osas. Raudbetoonist valatud 27-meetrised sambad on eraldiseisevad, res nende vahele tuleb tornikella mehhanism. Möödunud sambad on ühendatud tipus, millesse asetatakse umbes kuue jala kõrgune puust rist.

Kuna Peetri kiriku tagafoonile ehitati mullu kõm mitmekümnekorrust korterimaja, siis mõjus kolmenurkse katusega kirik Mount Pleasent Roadil vaadatuna kuidagi kääbusliikult väikesena. Nüüpes kui aga möödunud nädalalõpul raudbetoonist kõrges tornsambad kohale asetati, muutus kogu arhitektuuriline pilt tuntuvalt. Väiselt igati hiituvad hallivärvilised neljakandilised torn-sambad, sulavad nüüd suurepäraselt kokku mitte nimult kiriku tagaplaanil olevate kõrgehitustega, vaid enneköike kiriku enesega.

Peetri kiriku kellatorni sammaste kohale asetamist hiigelkraanaga jälgis kogu päeva kestel arvukas hulk möödaminejaid. Neist jõid nii mõnedki uudishimulikult tööhiku vaatlema, kusjuures paljudel oli muidugi küsimeeks. küsimuseks: "Millise kõrgusse kirik see on, mille otte sattased teredad sambad nestatakse?" Kui kõrvalseisjad uudishimulikud ei teadnud öelda, et see on eestlaste kirik, selgus küsijale kirikule läähendes nagunii, sest kirik kannab eesti ja inglise keeles marmortahvli peaklirjaga, et see on eestlaste Peetri sirik.

Vahepeal on Peetri kiriku kõrvale, st. otse püstitatud kellatorni sammaste taga, valmimud kõpidüse ja elemine pool on kastud vaskplekkga, mis praegu paistav tuhmkuldsena. Lähema aja kestel oksideerib see aga ilmastikuloudest mõjutatuna roheliseks — nagu on Peetri kiriku kõrge püstkatus. Sellega sulab kirik ja uus kogudusemaja tiheks harmooniliseks ja kaasaegseks kõmpeksiks, ainile lõplik valmis saamine on ette nähtud 15. novembiks, mil toimub ka kellatorni pidulik avamine ja vaimulik õnnistamine.

Peetri kiriku moodne torn koosneb kahest hiigelbetoonsambast kiriku kõrval. Kõrgus on 27 meetrit. (Foto Eerme)

KOITJÄRVE NÕORTEE Sõõrtõõn TALLINN • Eesti-ste ajtõkse GÖTEBORG Tõõsimõ 52 84 27

Eskilstuna-Kuriren

Esmaspäeval, 19. oktoobril 1970

Upplaga C

Nr. 242 (3526)

Sõjavangide kannatused Hanois Astronaut F. Bormani aruanne

(VE) — Endine USA astronaut, kolonel Frank Borman saabus hiljuti tagasi 23-päevaselt maailmareisilt president Nixoni esindajana sõjavangide küsimuses. Ta teatas kongressile, et Põhja-Vietnamis on praegu sõjavangis vähemalt 457 ameeriklast, võibolla isegi sadaneid enam, kuna paljude teadmata kadunute kohta ei ole teada, kas nad on surnud või vähivad kuskil vangilaagris. Mõned ameeriklastest on olnud vaenlase käes juba üle kuue aasta — kõige pikem aeg, mis ameeriklased on kunagi sõjavangis veetnud. Bormani rapordist ei avaldunud mingit lootust, et Vietnami kommunistid kavatseks USA sõjavangide olukorda kergendada või nende kohta edaspidi täbemat informatsiooni anda.

Ühenduses sellega saab nüüd ka Ameerika laiem avalikkus selgema pilgu, mida tähendab sõjavangi elu kommunistlikus riigis. Mõned üksikud on inimvrakidena vangist väljapääsenud ja nad jutustavad nüüd oma kannatustest Põhja-Vietnami vangilates ajaleheintervjuudes ja televisioonisõnedes.

Üks sellistest on 29-aastane leitnant Robert Frishman, kes vähis sõjavangis 22 kuud — 1967 a. oktoobrist kuni 1969. a. augustini.

Olles hiljuti Washingtonis, jutustas ta ajakirjanikele: "Kõige huilem asi vangis oli ükstõndus. Ma rääkisin juttu rottidega ja seintega. Kuue kuu pärast ei teadnud ma enam isegi, kas olen ogar või täie mõistusega. Tendsin vaid, et viitsin kommunistide vanglas ja olin kuulnud, et nendele ajudepesemine muudab inimese täielikult teiseks. Sõisstsin mõned nädalad selleks et enesele uut kunstlikku küünarnukki saada. Oma saatusest jutustab ta veel: "Ma tulin alla 24. oktoobril 1967. Mele rünnakuseesmärgiks oli ilks MIG lennukite baas Hanoi lähedal. Ned tulistasid ühekõrgusel raketti maapinnalt nu lennuki pihte. Oli selge ilm ja alla vaadates paistis nagu olekssin Cape Canaveralis katsevõljakul — valge sulitsi juga tuli nagu lukuv telefonipost minu suunas. Ühe või kahe sellise eest saab mõnikord kõrvale põigata, kuid mitte ühekõrgusel. Sõrapnell tabas mu kätt ja lennuk hakkas tiirlema.

Hiipasin langevarjuga alla ja leidsin end ühest küülast Hanoi lähedal umbes 30 küülaniku keskelt.

Mõned vanad naised tungisid mulle vihaselt kallale. Siis viidi mind

Järg. lhk. 2.

Rõõstaik Endel Kõks

Endel Kõksi näitus mitme reisi vahel

Endel Kõks on jõlle kodumail, kui Rootsit nõrvisi on sõiv nimetada. "Eesti Päevalehe", lugejad on võinud tema rännaid jälgida kunstniku enda reisikirjade kaudu. Telefonikõnega Stockholmi ja Örebro vahel õrritasime teha kerget kokkuvõtet juhtumustest teistel kontinentidel.

— Mitmendat korda sa olid seekord Põhja-Ameerikas?

"See oli neljandat korda ja viibimine seal kestis pool aastat. Kogusummas olen Ameerikas elanud ja töötanud mitu aastat. Aga seekord ei pöördunud ma otse Eruoopasse tagasi, vaid läksin hoopis Aafrikasse araablasi ja neegreid vaatama. Nii ei saa mind keegi rassismis süüdistada. Töötasin Marokos, kus väikl on halb ja kallis ning kolisin üle Hispaaniasse, kus vein on hea ega maksa peaaegu midagi. Kaasa tõin aafrika ja maroko motiive ning kavatsen nüüd nüüd kunstipubliikule näidata."

— Millised on Ameerika-reiside töötulemused?

"Olen kolme ameerika kunstnike ühingu liige ja olen seal maal saanud kunstiinnätustel neli sahinda. Kolm muuseumi on ostnud minu töid. Olen saanud suuriel näitustel esineda. Tänavu suvel Roomas anti mulle hõbesuraha ja valiti sealse rahvusvahelise akadeemia liikmeks. Kolm moodsa kunsti leksikoni on mind tutvustanud, need on ilmunud Saksamaal, Itaalias ja Prantsusmaal. See pole sugugi paha ja loetakse kunstnikuile meriidiks. Näituste kutseid saabub rahuliivi määrsi ja see on veidi teine asi, kui et ise pead üürima näituse jaoks galeri ja end nõudma sinna ostma kunstipubliku teadvusse.

Mis puutub Ameerikasse, siis võin olla tulemustega rahul. Eesti kunstnikeott on seal vaid Aasate Veebser.

Järg. lhk. 3.

'Kulla jatkab' rekorditega

TORONTO (EPL) — Eesti sõrõõnnõõ ka talupidaja Endel Toigeri rekordlehm "Kulla", kelle nimel on varem kaks Kanada lõpsirekordit, püstitas järjekordse rekordi lõpsimises vanuseklassis, andes pilaas 365 lõpsipäeva jooksul 26.743 naela rasvaprotsendiga 4,59 ja 1285 naela võirasva.

365 päeva tulemuseks oli 29.637 naela piima. Sõõvutus oli kõikide vanuseklasside rekordiks ja "Kulla" endisest saavutusest paresn 17 naela. Eestlaste lehma nimel on praegu kuus Kanada rekordit.

Kogu Endel Toigeri kari on olnud Kanada toodangu tipus. Endel Toigre kavatseb aga oma talupidamist likvideerida ja asuda vanusepäevi pidama Võike Atlillides asuvale Dominica saarele, mis kuulub Inglismaale. "Kulla" läheb reigisel juha müügile.

Agr. Endel Toiger ja tema kuuekordne rekordlehm "Kulla", kes lähed müüd müügile.

EPL
19. oktoobril 1970

KARDETAV MASIN

Moodsa ühiskonna elupiiri on ülimuud uus tegur, mida rootsis nimetatakse automaatseks. Eestis raaliks või elektronarvutiks. Masin, mis hakkab revolutsioneerima paljusi alasid ja mille tulekuga on esimese sammuna äkki pöörlaikult muutunud arvutisõnastus ajakondlas, sest tulevikuühiskonna ehitamisel mõnene arvestama arvutimasina "mõtlemisviisi" järele. Sest see komplitseeritud elektroonilise aparatuur on võimeline inimest tohutult imestama: mitte ainult teostama ülikiirelt keerulisimaid arvestusi, mis muidu võtaks aega mitmekordselt kui mitte saja või tuhandekordselt rohkem, tegema andmeteksist tõenäolisi prognoose, lattu kaduma jäänuguseid informatsioone ja vajadusel neid mõne sekundiga välja otsima jne. jne. Kõik see paistab olevat otse innnisteoks maailmale. Ja on seda ka kahtlemata.

Kuid ükssi asjal on kaks külge. Kui kunvahetusel saati täitma Statistika Keskbüroo nosi raalile kohaldatud rahvaloenduse blankette, siis tekkis kiiresti avalikkuses protestiorm. Kas tõesti on vaja nii tükiline lähedäsiikkivate ja tema eraelu sageh otse paljastavaid andmeid, eriti kui andmed tulevad anda mitte anonüümselt, vaid täie nime all. Selgus, et andmetsik, millise kohta pidi garanteerimal olema salajasus, soodetakse raalide "ajudesse" ja mi tehih pikapeale, kui need andmed taiendatakse muude kodanike kohta olemasolevate andmetega, ja selku kohta nendes masinajuides teatud pühjalik "äär" mida nupule vajutamisel anetasu- tused võivad kergesti kasutada.

Läänemaailmas ei osata veel päris selgelt ära naha, mis uksikinividille see võib tähendada. Idarikides, kus KGB ja MVD on poolele sajandi jooksul inimesi registreerinud ja kodanike kohta üksikasjalisi materjale kogunud, on olemas kõigest sellest vägagi halvad kogemused. Loomulikult on raalitehnika raudkardina taga olnud otse ennistuseks rahva ile valtamisel ja säistab arvutult ainetnikke, kes nuhkide raporte telletama ja korraldama peavad. Eesti osas on nähtavasti Ida-Saksamaalt tellitud masinad saendamas vana aktisusteemi, mille abil elanikkonda valvati.

Kõik oleneb selleja nendest, kes omavad võimu ja tuua andmeteksidusid raalides kasutavad. Kas toimub see kodaniku kasuks või kahjuks, kas tema elu hõlbustamiseks või koguni jälitamiseks. Demokraatias on selge, et andmete kogumisel on hea eesmärk ühiskonna efektiviseerimise huvides. Kuid ka seal võivad pahatahtlikud ja ametnikud ja ametiühingud vahele astuda ja andmeid kurjasti tarvitada. Mitme sinate käsitlejail on kerge kopeerida, nagu mõne päeva eest ajalehtedest läbi käinud teatest nähtus, on Halsingborgis toimunudki juba esimene andmetevargus raalis, millesid siis pakuti küll kaubanduslikuks otstarbeks firmadele. Halvem on aga asi, kui andmed on poliitilise. Oleti et ole rahvaloendi andmed sedaverd ohtlikud kui seda on ühiste rahvarasamatupidamise andmed, millest meit on põhjust olnud varem korduvalt rääkida, kuna just sellest selguvad nähtavasti, rahvused, võimalikud eelmised kodakondsused, kahekordsed kodakondsused, pöögnikustatusteed, nime muutmised jne. ja ja need andmed on vähemalt senini olnud n.n. avatkud dokumendid, kuse teatud tasu eest on voimalik saada väljakirjutusi. Kontrast on teravi nait. pozeitiv osas. Kelle nimestikke Valismaalase Komisjon omal ajal pidas absoluutselt salajaiks samad ajal kui need samad inimesed n.n. mantalsskriviniigu kaudu sattusid avalikese ullatusse ja juba pühimnetteelt avalikesse nimekirjadesse. Kuid neid oli kerge eraldada. Nüüdses rasil-ajastus on see eraldamine veelgi lihtsam. Mitte kaua tagasi tegi, nagu me tookord märkisime, üks eesti juristkatse andmete saamiseks haltlaste kohta, et selgitada, kuivord see on voimalik ja selgus, et see osutus täna lihtsalt teostatavaks. Tulab meeles pidada, et kodakondsuse saamisega on pöögnik muutunud tavalisseks rootslaseks, kuigi rahvarasamatupidamiset selgub ka tema põritolu ja endine rikkondsus. Keegi ei ole omas huvigest sellest vägagi halvad kogemused. Loomulikult on raalitehnika raudkardina taga olnud otse ennistuseks rahva ile valtamisel ja säistab arvutult ainetnikke, kes nuhkide raporte telletama ja korraldama peavad. Eesti osas on nähtavasti Ida-Saksamaalt tellitud masinad saendamas vana aktisusteemi, millе abil elanikkonda valvati.

Kõik oleneb selleja nendest, kes omavad võimu ja tuua andmeteksidusid raalides kasutavad. Kas toimub see kodaniku kasuks või kahjuks, kas tema elu hõlbustamiseks või koguni jälitamiseks. Demokraatias on selge, et andmete kogumisel on hea eesmärk ühiskonna efektiviseerimise huvides. Kuid ka seal võivad pahatahtlikud ja ametnikud ja ametiühingud vahele astuda ja andmeid kurjasti tarvitada. Mitme sinate käsitlejail on kerge kopeerida, nagu mõne päeva eest ajalehtedest läbi käinud teatest nähtus, on Halsingborgis toimunudki juba esimene andmetevargus raalis, millesid siis pakuti küll kaubanduslikuks otstarbeks firmadele. Halvem on aga asi, kui andmed on poliitilise.

Oleti et ole rahvaloendi andmed sedaverd ohtlikud kui seda on ühiste rahvarasamatupidamise andmed, millest meit on põhjust olnud varem korduvalt rääkida, kuna just sellest selguvad nähtavasti, rahvused, võimalikud eelmised kodakondsused, kahekordsed kodakondsused, pöögnikustatusteed, nime muutmised jne. ja ja need andmed on vähemalt senini olnud n.n. avatkud dokumendid, kuse teatud tasu eest on voimalik saada väljakirjutusi. Kontrast on teravi nait. pozeitiv osas. Kelle nimestikke Valismaalase Komisjon omal ajal pidas absoluutselt salajaiks samad ajal kui need samad inimesed n.n. mantalsskriviniigu kaudu sattusid avalikese ullatusse ja juba pühimnetteelt avalikesse nimekirjadesse. Kuid neid oli kerge eraldada. Nüüdses rasil-ajastus on see eraldamine veelgi lihtsam. Mitte kaua tagasi tegi, nagu me tookord märkisime, üks eesti juristkatse andmete saamiseks haltlaste kohta, et selgitada, kuivord see on voimalik ja selgus, et see osutus täna lihtsalt teostatavaks. Tulab meeles pidada, et kodakondsuse saamisega on pöögnik muutunud tavalisseks rootslaseks, kuigi rahvarasamatupidamiset selgub ka tema põritolu ja endine rikkondsus. Keegi ei ole omas huvigest sellest vägagi halvad kogemused. Loomulikult on raalitehnika raudkardina taga olnud otse ennistuseks rahva ile valtamisel ja säistab arvutult ainetnikke, kes nuhkide raporte telletama ja korraldama peavad. Eesti osas on nähtavasti Ida-Saksamaalt tellitud masinad saendamas vana aktisusteemi, millе abil elanikkonda valvati.

Kõik oleneb selleja nendest, kes omavad võimu ja tuua andmeteksidusid raalides kasutavad.

KLA

Kõik loevad end "võitjaks" USA oli L. Idas rünnakvalmis

WASHINGTON (VES) — Kui Lähis-Ida järjekordne kriis Jordaania kodusõja näol lahenes, kinnitasid kõik osesed ja kaudsed asjaosalised, et nad on selles kriisis tulnud võitjaks. Jordaania valitsejatel oli põhjust seda kinnitada, sest nad tõpoolest läid müssulised ja Süüria ülksued tagasi. Kuid ka müssulised palestiinlased ja sõjarhsed nimetavad vaherahu enda võiduks. Nad ei läigi sõjajõuest, vaid poliitilisest võidust. Võidust oli põhjust kõnelda ka egiptlastel, sest nende Nasser oals üüesti olevat oseav diplomaat, kes suutis lepitada ka skõni vertsist vaenlast.

Israel ja USA võisid endastmõistetavalt kinnitada, et olukord paranes või ügemim stabiilsemas. Kuid võidust rääkas kõnelema ka N. Venemaa. Ja ka seal võivad pahatahtlikud ja ametnikud ja ametiühingud vahele astuda ja andmeid kurjasti tarvitada. Mitme käsul tagasi alles pärast valuasi luünsaemist. Moskva pani seejuures peale oma anunugi ärdelerdatud pajadi, mille kõiksest rahu pistaja olevat just tema olnud, kuna ta oma targa poliitikaga suutnud poili lepitada...

Süüria saatis ile pärl Jordaanisse 250 tanki, mis pidid hävitama kuninguks Hussein vastapanu ja viima palestiinlased geriljad viidule. Kui see oleks nünda ünnestunud oodata ühist rünnakut Israeli vastu, Hussein suutis aga pomisell oma ähnäje abil sisesõnajõud tanke suures osas hävitada.

Ajakiri "U. S. News & World Rep." kirjasatija teatab, et Süüria tankiliiha oli ühtlasi suureks blamaažhiks ka Nõukogude Liidule. Kui nimell Süüria oma 250 tleistel (eadeled 200) N. Venest ostetud tanki saatis lahinguosse, langes nendest ümmarguselt 70 tükki rivist väljas veel enne lahingut, kuna nende juurde avasin sid mitmed tehnilised tükked. Kui pärast lahingut Jordaania tõstas hävitatud Süüria tankide arvu, võis nende hulgas olla ka neid, kes paugu läbi lasknud ja vähelõia ka pihta saamata jäid abitult kõrbesse seisma.

Uus kriis Lähis-Idas tekitas Washingtonile küllalt pingelist tunde, nagu nüüd tagantjärele selgub. Kui saabusid teated Süüria tankide rünnakust, oli Washingtonile selge, et Moskva piiiab ära käsilase Süüria abil Hussein kuninaks. See oli aga Washingtonile tõesti vastuvõtmatu. Nagu peagu iga kriisi ajal, tekkis ka seekord viitus vonlude vahel. Nixon poolaks "hammastenäitamist" ja teda toetas ka nõunik Kissinger, kes ajakirjandusele teatel olevat viimastel kuudel (seises Lähis-Ida kriisiga?) hakanud nõudma karmima vastupanu avaldamist N. Venele. Välisminister Rogers soovitanud aga jäiida pehmemale ja "lahkemale" joonele.

Kuna umbes samal ajal venelased teatasid Nixonile, et "tegelev" ka Kuuba allveebaasidega, langes otsus karmima joone poolt. Ei näidata oma otsustavust venelastele, saadeti Vahemere 6. laevastikuse Tel Aviivi USA sõjavõelennuk, millel oli veel mõnel sõjalised sõnumid. Sõjalised ringkondadest öeldi hiljem, et seda meeskonda oli USA-l küll farvis saata ettevõetustusi tegema võimalikuks konfliktiks, kuid veelgi ei olnem kõige teelõe juures oli, et neide kohalesaabumine kuheselt sai teienalt ja seega ka Moskvas teatavaks.

Kas USA oleks rünnanud, kui Hussein oleks sattunud raskustesse? Üks amerikaik Washingtonis üttles, et olsav oli küll formuleeri mata, kuid on selge, et meie ühujõud oleksid päderdanud Süüria tankide, kui see oleks kujunemal Husseinile ohtlikuks.

Israelis öeldi, et seal puleval otsud rünnakukavatsusi, kuid üks sõpjanehi Tel Aviivi kinnitanud, et nende armee oli seemnd alarmivalmis Jordaanias. Kui aga Hussein suutis Jordaania vägedele ka üksinda tekitada ra ised kaotusi, langes sissetungikõ vaadus ära. USA poolt aga mõnes Europa bassid Türgimaalt saadud erilaseed jõid vad siiski sinna pahtema, kuni õhk selgineb.

Süüria vägede lõpliikuks tagasikutsujaks oli muidu N. Vene, olles nõnnud, et need on ära olesendega tõme ei tule. Kui aga veel geritjad tegid Kairos rahu Hussiniga, hakkas Moskva upitama end juba paris rahingli positsioonile. Muide, Kissinger oli "Newsweeki" teatel kriisi ajal hoiatav vahejõhtum N. Vene saatkonna asjadesjaja Vorontsoviga. Vilmane päris Kissingerilt, miks Washington pole veel vastanud N. Vene lahkele noodile kriisikiisimuses. Kissinger vastanud: "Viimsel ajal meie oleme kogenud, et kui teie räägite ühest asjast, teie tavaliselt teguisete kaks pärea hiljem just vastupidi. Seepärast, ma usun, president tahab oota, kuni saamaks lihtsalt näha, kuidas teie homme-lõhemõtlemisete." — Venelased käsutasidki siiirtased ja geriljad seisma vastust ootamata. Peaegu nad olid nõmud sõjaparaad sõjatsi liikumiseks ning sõsiid mõndagi väija lugeda ka presidendi küünskõigust Vahemere piirkonda. Mitme vaatleja resümee momendi oluiorra kohta: Nixon tahab venelasiga hakata kõnelema jõu positsioniilt, nagu ta valimistel tõotas.

VOX

Endel Kõksi näitus

Algus lk. 1

leile graafikat on omandanud 6—7 muusemi. Teised kunstnikud tõotavad peamiselt eesti publiku tarbeks. Olen piiidnud jõuda rahvusvahelisse kunstimaailma ja Ameerikas on mul see teatud mõnni onnestunud. Maidigi on ettsisnähe tunnustusni pikk mas, nii et maksatakse 10 000 dollarit pildist. Ei tule aga end lasta heidutada, kui mõni zhurti tõod nõõtusele vastu ei võta, sest leidub mõnesugusesid zhurtisid ja paljusid muutust. Ameerikas on ju nii, et seal värvikampmehel kotraldavad kuuperennaisnde kunstikunsusi lihtsalt selleks, et müüa rohkem vaid kasu seal on ka vilgas toeline kunstielu, mis pakub palju võimalusi."

— Populaarses ettekujutuses on kunstnik enamasti vaene inimene, kes maalib kõiksuu kõiksuuhinnast. Kuidas on see visioon ühendatavaviidav sinu kaugele reisidega?

"Tegevusõnapitali peab olema pooles vöi terveks maatuks. Olen praktiseerinud seja nii, et viin kaasa teoste ideed oma pea, siis jõuavad ära veoklud. Teostan neid ideid kohapeal. Rootsis istudes jääb maalim väikseks. Arvestatakse, et eksiilsi leidub 125 eesti kunstnikku. See pole palju vähem kui Eesti Vabariigis, kus registreeritud kunstnike arv oli 250 inimber. See on kunstniku enda kui ka meie kõigi hinnang, et võimalikuli paljud eesti pärvulaja kunstnikud saaksid rahvusvahelise tunnustuse ning nende töod jõuksid pisima laia maailma muuseumide.

— Sul on ja ka Rootsis hästi lähnud ühiskondlike tellimiste ja tööülesannete poolest. Kas sa mitte ei meeterlinud lähti isegi ühe vana veduri ja teinud selleks kunstilisemaks?

"Ja, olen Rootsis teinud 6—7 n.n. "utsnyckningut". Tuntuim nendest on vahest arhitekt Ervin Pütsepa poolt projekteeritud Ackersundi hale ja ilusa tunnistamise. See on tõesti raffle, vagaa vanaaegne tehnika, mida siin vähe harvastatakse."

— Milla on sinusel publikul vimalik mõha su muemaid töid?

"Laupäevel 24. ja pühapäevel 25 oktoobril. Panen Välis-Eesti muuseumides välja grafikat ja joonistusi Afrika ja Hispaania motiividel. Penle selle on seal mõha kollektsioon, mis oli väljas Turu ülikoolis poolteist aastat tagasi. Aadress on Lilla Nygtan 8 ja tunneltrammi peatus Gamla Stan. Laupäevel on väljapanek avatud kell 17—15, pühapäevel 13—16 Kõik on teretulnud."

V.P.

Sõjavangide kannatused Hanois

Algus lk 1

minema ja pandi läks tuba. Iga 50 minuti järel viidi mind vaiga ja pekisi läbi. Siis seati mul silmad kinni ja viidi rakettbasidesse ringkäigule. Seal olid paraijesti käimas kõiksuu kõiksuu. See oli just nagu sõjatlim, aimult selle vahega, et ma polnud nüüd selle vaataja, vaid osaline. Ma olin verekõutusel nõrkemas ja hiljem eemaldas üks Hanoi nõnnik mu kõiksuuhuki Pean ütlema, et ta tundis end ennast ennast jõid vad siiski sinna pahtema, kuni õhk selgineb.

Süüria vägede lõpliikuks tagasikutsujaks oli muidu N. Vene, olles nõnnud, et need on ära olesendega tõme ei tule. Kui aga veel geritjad tegid Kairos rahu Husseiniga, hakkas Moskva upitama end juba paris rahingli positsioonile. Muide, Kissinger oli "Newsweeki" teatel kriisi ajal hoiatav vahejõhtum N. Vene saatkonna asjadesjaja Vorontsoviga. Vilmane päris Kissingerilt, miks Washington pole veel vastanud N. Vene lahkele noodile kriisikiisimuses. Kissinger vastanud: "Viimsel ajal meie oleme kogenud, et kui teie räägite ühest asjast, teie tavaliselt teguisete kaks pärea hiljem just vastupidi. Seepärast, ma usun, president tahab oota, kuni saamaks lihtsalt näha, kuidas teie homme-lõhemõtlemisete." — Venelased käsutasidki siiirtased ja geriljad seisma vastust ootamata. Peaegu nad olid nõmud sõjaparaad sõjatsi liikumiseks ning sõsiid mõndagi väija lugeda ka presidendi küünskõigust Vahemere piirkonda. Mitme vaatleja resümee momendi oluiorra kohta: Nixon tahab venelasiga hakata kõnelema jõu positsioniilt, nagu ta valimistel tõotas.

VOX

Eesti Vabariigi konsuli koha Kanadas täitmise asjas Toronto peakonsul E. Jaaksoniga toimunud nõupidamisel osavõtjad. Seiraus vasakult: nm. J. Müller, peakonsul E. Jaaksoon ja RVN esimees I. Heinsoo. Teises reas vasakult: A. Jurs, H. Lupp, S. Veidenbaum, parlamendiliikmete rühma esimees M. Hansen, U. Peterson, E. Salurand, K. Arro ja K. Kurg.

Kõiksuu lift ehmatas ida ekskursante

Viimati Rootsis ringreisil olnud 36-liikmelisel selliskonnal olup Eestis olnud, nagu VES kuuleb, vaheajal ühtlasi lifti kõiksuu masinarikke tõtta ja siid selle tõttu grupist maha läin see ooma Göteborgi sõitis. Nende vahemaine võttis nimell kaks tundi aega. Nad rutanud kõik kohe Tsentraalsaama, kuid rong oli juba lahud. Neid oli arevusega oodatud: Vilingstani mehed olid teatanud kõiksuuest juba rootsi politseile ja valismiinisteeriumilegi. Kui tagasituleja oleta aega lõpuks politrukkideks ora selatsi, kontrollised need Kaknäsi-tornis telefoniteel, kas ikka mõngi sellist on juhtumid.

Ühes teises ekskursioonis oli parhandust ja äärituat, kui üks ekskursant muidu korge ametnees ja komandnid, läi hõjaks kojutulemisega hotelli, ja tekitas politrukkidele unetud tundi.

Kanada kultuuri kogu juhtkond

TORONTO (EPL) — Septembri lõpul Torontos kultuuriühiseile kaasmaalasi pooli ellu kutsutud uus organisatsioon — Eesti Kultuurikogu Kanadas — on asutnud oma eesmärkidekohaseli tööle. Kultuurikogu asutamise koosolekul valitud 12-liikmeline juhatus, mille esimeeks valiti eraldi end. ERV-ist esimees Harry Pärkma, pidas neil päevil oma esimese koosoleku ametite jaotamiseks ja lähema töökava koostamiseks. Juhatuse koosolekul valiti Kultuurikogule kolm abiesimeest — esimeheks Olev Träss, hõlbondja ja koerijuht Roman Toi ja ajaloolane Jaan Olvet.

Kultuurikogu üldsekretäriks valiti Karl Eerme ning sekretäriks Hannes Oja. Kultuurikogu majandusala juhatuja ülesandeid pandi ahiesimees Roman Toile, kuna ametita liikmeks läjid pr. d. Stella Kerson ja Ene Rungse. Endel Lon, Ilmar Külvet, Vello Huhel, Abel Lee ja Felix Koop.

Kanada koosolekul koostati lähem töö- ja tegevuskava ajavahemikuks lõpuni ning eeloleva nasta algusskuideks. Suurema üritusena tuleb novembrikuus teostamisele esimese raamatukogu korraldamine Toronto eestlastele. Sel puhul on nähtud ette mõtlus juhtkondsüikku ja kunstilist ürituist.

Küige lähemal ajal tuleb Kultuurikogu poolt valimisele Kanada Eestlaste Kultuurifondi 9-liikmeline toimkond. Kultuurifondi eesmärgiks on määrata auhind kavatsetakse määrata juba celseisva vabariigi aastapäeve puhul, mille suurus on eelarves ette nähtud 1 000 dollarit.

Sõnakõlkse

Algus lk. 1

Kui Liitunud Rahvaste Organisatsioon juhtkonnaga parooliis alla kriipsutatakse õiglust, siis kõnelgu paroodiana, ja N. Liidu kommunistiku rezhiimi alla painutatud endiste iseseivate rahvaste mõnitamisena. Maailmarganisatsiooni liikmegu juubeliaasta programmis diskuteeritakse tuumarelvade piiramist, relvastuse piiramist, kõigile Aafrika riikidele vabaduse andmist ning ida ja lääne vahelise pinevuse vähendamist Euroopas. Küll keegi ei julge ega taha räägida N. Liidu valduses olevatest koloniaalriikidest ja Moskva võimusfäärí surutud rahvaste enesemäärajõise õigusest ja vabadusest. Sellest tulenevalt jäiib ka sõna "rõõmuõnnitlemisest" peresi on igal juhul tundaandvalt kahjulik.

Senini on 1972-a. kavatsetavate suurpidustuste ettevalmistuse tõöd teinud ajaline peakomitee ajutise esimehe R. Kreemiga esolsas. Novembrikuus toimub organisatsiooni de esindajate koosolek, kus tuleb peakomitee, kaasa arvatud selle esimees, lõplikule valimisele.

Lähist Maailmast

● Kunagine kuuhus filmiküüllelja Greta Garbo sai hiljuti New Yorgis 65-aastaseks. Garbo lõpetas filmiaätleja karjäärí juba 36-aastasena, muutudes erakuks ja elavaks legendiks. Ta elab New Yorgis 52. avenüü vördemust luksuslikus korteris täieeli üksinda ja reinis sagedi vällimaadel. Tal on nõpajaja varandust, et võib magavalt elada ja on tagasi lükanud kõik uued filmakompanide pakkumised sellest hoolimata, et need ulatuvad tõõle sinna varandust Garbo liigub vaid kitsas intimsel seltskonnas ja üüleb: "Ma ei ole erak, kuid soovin, et inimesed mu rahule jätavad".

● New Yorgis suri hiljuti 64 aastaiva vanuses Morris Ocko, kes elas 148 elutõõrilise kuuiisiriga korteris ja tegi juhuslikke raadioparandusetöid. Suur oli üllatus kui selgus, et temast jäi järele 4 miljoni dollari väärtuse aktsiaid. Ocko, kes oli vallaline, et jätnud aga mingit testamenti ja varandus jäätakse nüüd seaduse kohaselt ta lähemate sugulaste vahel. Ocko vanemad olid Venemaa juudid, kes rändasid U.S.A.-sse 1904. a. Morris Ocko ei pidanud kunagi mingit töökohta, kuid mõletatakse, et ta uuris juba lapsena ajalehtede finantsleheküljii. Ilmselt omandas ta suure varandue oskusliku investeerimisega.

● Toronto Scarborough eeslinnas sõlmatakse eeloleva kuu algul 25 jala pikkune teesa pudelikiaast ja asfaldi segusga, mis kannab nimetust. "glasphalt". Kiasn saadakse karastavate jookide pudelitest, mis pole ärideo tagasivõetavad.

● Jordaania kodusõja ajal saatis Süüria valitsus ile piiri Jordaaniasse 250 N. Liidust saadud tanki, et abistada Palestiina partisane kuningas Husseini valitsusvõigede vastu. Väljasaadetud tankidest jõudsid lahinguvõigale ainult 170, kuna ülejäänud sõjamasinad jäid mootoririkete ja teiste viigade tõttu teele.

Eestlased 1000-mehe bridzhis

Stockholmi Stadshuseti Sinises Saalis on mitu päeva toimunud aasa suurim bridzhivõistlus, nn. 1000-mehe-bridzh. Finaalisõõ selgitatakse gruppide selekteerimisvõõrnes. Kaasa mängivad ja võistlevad ka rida eestlasi.

I grupis saavutasid 279 punkti ja tulid esimeseks Erich Kuuskmäe ja Harry Kallberg, K-grupis jagesid koos rootsi paariga esikohta Meeme Peets ja Ferdinand Hintsov 265 punktiga, M-grupis juhtisid 278 punktiga Lauvig Toomu ja Artemi Kullerkupp, R-grupis juhtisid 279 punktiga Kristina Treufeldt ja Hans Valerius. U-grupis olid kuuendad Valdeko Põru ja Lars Anderson 225 punktiga ja A-grupis teised 258 punktiga Ahto Uisk ja George Fredriksson.

● New Yorgis tegi nädalase vahepentuse Australias, Adelaides elupervi Mai Lutterus. Ta on oma 23-eluaastale vastamata juba lõpetanud Adelaides ülikooli õigusteadusi. Ta on ühtlasi ka parast seda poolteist aastat advokaadi büroos ning asta kohtu juures. Asja võõtl ta vastu Adelaides nõvokaatlik seisuse, mis tal annab õigusi iseseisva advokaadi büroo ülemaiseks. Ta ei kavatse seda eelalga aga teha vaid võõtts vastu pakutud stipendiumi McGilli ülikooli Montrealis, et jatkata seal õpingudi õigusteadusesi alal. Tõõdusiku kraadi saavutamiseks. On võimalik, et ta edaiste õpingute tulemuseks on õpetajakoht õigusteaduse alal ülikoolis.

METSAKODU UUDISMAA
POSTIARVE 694771 TALLINN
VABAÕHUPIIRKOND EESTI SKAUTLIKELE NOORTELE

Ettevaatlik Kreml vajab hingamispausi?

(VES) — N. Liidu ühiskonnavahetusi suhteid on viimaste aastate vältel iseloomustanud kahtlustlud ettevaatlikkus, kusjuures aga Moskva pole kunagi lõhetanud jõu tarvitamisel kui ta omab selleks küllaldase militaarse meeldi. Kujukateks näidetelks on siin Tšehhoslovakkia invasioon, Hiina piirikokkupõrked ja ahtiveter Niluse jõe orus. Praeguse poliitilise juhtkond ei tundu küll eriti imposantsena, kuid on siiski piisavalt võime oma kontosse kirjutada. Nii nähtes pidurdati Castro kampaanial revolutsioonide "eksportimiseks" läistesse Ladina-Ameerika riikidesse. Nendele, kes ei pidanud seda targaks tegevuiiks, võib nüüd Kreml eite tuna marksistide võitu T-hillis.

Paljin on N. Liidu sõite edendanud ka ona ja ongeonge tegutsemine Nõõnsiseks ei olnud lejing Lõõne-Saksamaaga mõte Moskva omavad rohkem liidukantsler Willy Brandti initsiatiivi tõõnes ja ohutõõbde taaskaalu taastamine Suessi kanali tõõnisi oma gõõnde rajamisega võidi läin ajal, mitte USA tahtelsemi oli koondatud Kambodžasse. Suhted Moskva ja Pekingi vahel hakkavad viimaeõõgeste tõõnne tõõhaselt pikkamõõdi paranema ja selleks aitas kahtlemata kaasa ka sõõnõõ, et Kosõgin neelas oma uhkuse alla ja läks pärast Ho Chi Minhi surma isikõõlult Pekingisse Tõõnõõ Ees-lai jutule.

Selle kõrval on aga ka Hiina enese diplomaatiline hõõk hõõgmal pehmenema. Ja kui Inglismaa peaks tõõnõõnud tagasi aladelt ida pool Suessi, et oleks N. Liidu merejõud tõõnõõlselt kõõgi pääsemud India ookeeni.

N. Liit on aga soodsaid olukordi ja siilelangemud juhiseid väga hoolikalt ning süstemaatiliselt kasutanud. Maailmarevolutsioon on kahtlemata veel praegusi lõõpeesmärgiks, kuid seda ei loodeta läbi viia nii pea. Praegu soovitakse esmajoones, et kõgu maailm tõõnustaks N. Liitu kui liõõlist suurjõõdu. Vastavalt sellele püütakseegi punaõõpu lehvitada võimalikult paljudes maailma maades — N. Liidu sõjalaevastikud küülastasid mõõdunud aastal 36 võõlsiiki. See võõb tõõdusta mõõnele õõksteistesõõkümnenda sajandi läheemõõrvõõrsiitnõõkõõl fakt on see — igakord kui N. Liidud õõnestub muljet jätta oma meele- ja ühujõõudude võõmusest, saab

● Noor eesti lõõsner Toomas B. Waldin on teinud kiiret karjäärí Kanada ettevõõtes Honeywell, mis tegeleb elektronarvutite produktide produtseerimise ja turustamisega. Ettevõõte rajas hiljuti kõõsõõs General Electricuga uue ettevõõte Honeywell Information Systems Division, mille Bowmanville'is (Ontario) asuvate tehaste operatsioonide juhatajaks nimetati Toomas B. Waldin. T. Waldin lõõpetas keskkooli Torontos ning sõõdus seejärele Ühendriikidesse, kus ta saavutas Massachusetts Institute of Technology's SB kraadi ning MBA Torontos York ülikooli MBA kraadi. Honeywell'i ettevõõte teenistusse astus ta 1964. aastal ning 1969. aastal nimetati Bowmanville'i tehase mõõdehterliks.

RAAMATURIIUL

ILMUS KOGUTEOS "STOCKHOLMI EESTI ALGKOOL"

Ei ole teada, et Eesti kunagi oleks üte algkooli kohta avaldatud üleveõõteost, kuid ei ole vist ka üheõõ eesti algkooli loomiseks ja edasikestmiseks tulnud pidada nii raskeõõsõõtust kui Stockholmi Eesti Algkooli eest. Kooli dramaatilisest sünniloost jutustavad asjaõõnumud kogutesest ponevaid üksikasju H. Mark ja kooli esimene juhataja H. Rajamaa. Põhjaõõlu ülevaate kooli 25 aastaõõst eluõõgust annab koolijuhataja U. Juuno ja E. Saare vaatleb kooli seisundit Rootsi koolivõõrgus.

Kogutesees on avaldatud kõõkide Stockh. Eesti Algkoolis oppinud ja praegu õppivate õpilaste nimekiri. Raamat sisaldab 60 pilti, nende hulgas mitmeid haruldasi fotosid kooli algaastaiit. Üldse on avaldatud 9 kooli üldpilti aastes 1945. a., mistõttu võõb väita, et raamatus leiduvad ilmselt peaaegu kõõkide õpilaste fotod. Lõõhtsesti on pilte veel õppetõõrn. Ajapidudest ja näidendeist, ekskursioonidest, aktustest, vahaaja vaetmistest jm.

Raamatus leidub ka laiemas mõõtes kasvatuskõõsimustega tegelevad kirjutisi: prof. E. Oksanerit kaksikõõsõõsud ning õõnapäeva aktuaalseid probleemide kohta dr. M. Kleitsmanilt ja K. Veeniilt. Tervitusuuletuse on andnud K. Lepik ja tervituskirjutisi J.O. Lauri, E. Karma ja M. Tõõnõõ Eesti. Lasteaia tööd tutvustab E. Klemmer.

Ka rohkesti rootsi koolitegelasti, kel on olnud lähem koostöö Eesti Algkooliga on andnud kogutesesele kirjutisi. A. Broberg kirjutab muljeist rootsiõõrne õõptajana eesti koolõõ mõõlestusõõ vestavad veel rootsi koolide juhatajad K. Andersson, A. Wallquist, E. Thorsén, T. Nodemalm ja T. Carlsson. Raamatu lõpus on 3 lk. nimekiri eesti koole, organisatsioone, firmasid ja ajalehti, kes kooli juubeli puhul tervitasid.

Raamatu kirjastas Stockh. Eesti Algkooli Sõprade Selts, toimetas H. Kiisk, kaane kujundas O. Mikiver.

Hind 25.-. Hinna ettemaksud paiichtirude ne: 45 56 18, Föreningen Estraska Folkskolans Vänner, Box 653, 126 06 Hägersten 6, märkusega "Kogutesse tellimine" saadetakse raamat saatekuludeta õõju kõõte. Lunamaksu tellimisel lisanduvad saatekulud.

Kogutesel saab osta ka kooli kantseleist Brunnsg. 11, 111 38 Stockholm, telefon 10 64 26.

R. Toi lahkus EP-komiteest

TORONTO (EPL) — Torontos mõne aja eest elu kutsutud Ülemaailmse Eesti Nõdala ajutiset peakomiteet lahkus komitee ähiesimees helilooja ja koorijuht Roman Toi.

Millisest põhjustest Roman Toi peakomitee koosseistust lahkus, pole lõõmal teada, kuid tema eemalejäämine eesistaate suurürituse ettevalmistajate peresi on igal juhul tundaandvalt kahjulik.

Senini on 1972-a. kavatsetavate suurpidustuste ettevalmistuse tööd teinud ajaline peakomitee ajutise esimehe R. Kreemiga esolsas. Novembrikuus toimub organisatsiooni de esindajate koosolek, kus tuleb peakomitee, kaasa arvatud selle esimees, lõplikule valimisele.

EESTI KULTUURI KOONDIS
POSTGIRO 57588